

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Протокол від 29.03 2019 р. № 9

Голова Вченої ради

В. М. Бабасв

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ   третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ   доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ   07 «Управління та адміністрування»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ   071 «Облік і оподаткування»

Харків
2019

Програма вступного фахового випробування до аспірантури за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» . – Харків, 2019. - 14 с.

Укладачі:

д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Момот Т.В., д.е.н., професор кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Ілляшенко О.В. к.е.н., професор кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Гордієнко Н.І., к.е.н, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Власова О.Є.

Схвалено на засіданні випускової кафедри «Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту»

Протокол № 8 від «27» лютого 2019 р.

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. Момот Т.В.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступні фахові випробування до аспірантури за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» мають на меті визначення рівня підготовки вступників з фахових дисциплін та подальше спрямування підготовки справжніх професіоналів у таких галузях як: бухгалтерський облік як інформаційна модель економічного суб'єкта, його виробничо-господарської і фінансової діяльності; аналіз і прогнозування фінансово-економічних ситуацій; планування, контроль і мінімізація оподаткування підприємства; використання бухгалтерської інформації для вироблення управлінських рішень як перспективного, так і поточного характеру; прийняття управлінських рішень на основі фундаментальних знань правових норм господарювання і оподаткування; організація аудиту як найважливішого елемента інфраструктури ринкової економіки.

Вступні випробування на навчання для здобуття ступеню доктора філософії в галузі управління за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» включають вступний іспит з фахових дисциплін, зокрема: бухгалтерського обліку (загальна теорія), фінансового обліку (1, 2), управлінського обліку, аналізу господарської діяльності (загальна теорія), організації бухгалтерського обліку, бухгалтерського обліку в управлінні, обліку і звітності в оподаткуванні, аудиту, організації і методики аудиту.

2 ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

РОЗДІЛ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку, його сутність і характеристика в історичній ретроспективі.

Тема 2. Предмет бухгалтерського обліку.

Тема 3. Бухгалтерський баланс.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.

Тема 5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.

Тема 6. Метод бухгалтерського обліку

Тема 7. Первинне спостереження: документація та документування в бухгалтерському обліку

Тема 8. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку

Тема 9. Вартісне вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку: оцінка і калькулювання

Тема 10. Облікова реєстрація та узагальнення даних бухгалтерського обліку

Тема 11. Загальні принципи організації бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання.

Тема 12. Облік процесу створення підприємства, формування та зміни власного капіталу.

Тема 13. Облік процесу придбання та використання активів підприємства.

Тема 14. Облік процесу виробництва продукції, виконання робіт та послуг.

Тема 15. Облік процесу реалізації продукції, виконання робіт і послуг.

Тема 16. Визначення та відображення фінансових результатів основних господарських процесів.

Тема 17. Міжнародна стандартизація та організація національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.

Тема 18. Бухгалтерський облік в системі економічних наук та основи методології його наукових досліджень

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Теоретичні основи аналізу господарської діяльності.

Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності.

Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення.

- Тема 4. Аналіз виробництва і реалізації продукції.
- Тема 5. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці.
- Тема 6. Аналіз довгострокових активів підприємства.
- Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання.
- Тема 8. Аналіз витрат підприємства і собівартості продукції.
- Тема 9. Аналіз прибутку і рентабельності.
- Тема 10. Аналіз фінансових результатів підприємства та його фінансового стану.

РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК 1

- Тема 1. Основи побудови фінансового обліку.
- Тема 2. Облік основних засобів.
- Тема 3. Облік необоротних активів, що утримуються для продажу.
- Тема 4. Облік операційної та фінансової оренди.
- Тема 5. Облік нематеріальних активів.
- Тема 6. Облік (довгострокових і поточних) фінансових інвестицій.
- Тема 7. Облік інвестиційної нерухомості.
- Тема 8. Облік виробничих запасів.
- Тема 9. Облік довгострокових і поточних біологічних активів.
- Тема 10. Облік довгострокової і поточної дебіторської заборгованості.
- Тема 11. Облік грошових коштів.
- Тема 12. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції.

РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК 2

- Тема 1. Облік формування та зміни у власному капіталі.
- Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень.
- Тема 3. Облік короткострокових зобов'язань.
- Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів.
- Тема 5. Облік оплати праці.
- Тема 6. Облік фінансових витрат.
- Тема 7. Облік доходів і витрат.
- Тема 8. Облік фінансових інструментів.
- Тема 9. Облік фінансових результатів діяльності підприємства.
- Тема 10. Облік податку на прибуток.
- Тема 11. Загальні вимоги до фінансової звітності
- Тема 12. виправлення помилок у фінансовій звітності.

РОЗДІЛ 5. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку.

Тема 2. Класифікація і поведінка витрат.

Тема 3. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.

Тема 4. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.

Тема 5. Системи калькулювання за повними витратами.

Тема 6. Системи калькулювання за змінними витратами.

Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами

Тема 8. Облік і контроль за центрами відповідальності .

Тема 9. Бюджетування і контроль.

Тема 10. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.

РОЗДІЛ 6. ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Сутність та призначення та загальні вимоги до фінансової звітності підприємства.

Тема 2. Форма № 1 “Баланс (Звіт про фінансовий стан)”.

Тема 3. Форма № 2 “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)”.

Тема 4. Форма № 3 “Звіт про рух грошових коштів”.

Тема 5. Форма № 4 “Звіт про власний капітал”.

Тема 6. Склад та порядок складання приміток до річної фінансової звітності.

Тема 7. Особливості заповнення Додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».

Тема 8. Зведена і консолідована фінансова звітність.

Тема 9. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.

Тема 10. виправлення помилок у фінансовій звітності.

РОЗДІЛ 7. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ

Тема 1. Система оподаткування та основні засади обліку і звітності в оподаткуванні.

Тема 2. Облікове забезпечення і звітність за податком на прибуток підприємств.

Тема 3. Облікове забезпечення і звітність за податком на додану вартість.

Тема 4. Облікове забезпечення і звітність за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Тема 5. Облікове забезпечення і звітність з податку на доходи фізичних осіб, військового збору.

Тема 6. Облікове забезпечення і звітність за іншими загальнодержавними податками і зборами.

Тема 7. Облікове забезпечення і звітність за місцевими податками і зборами.

Тема 8. Облік і звітність в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, що обрали спеціальний податковий режим.

Тема 9. Адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів).

РОЗДІЛ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ

Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством.

Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством.

Тема 3. Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.

Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні.

Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства.

Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

Тема 9. Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень

Тема 10. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень

Тема 11. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства

Тема 12. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 9. АУДИТ

Тема 1. Місце та роль аудиту в сучасній системі господарського контролю.

Тема 2. Основні теоретичні аспекти аудиторської діяльності в Україні та її нормативно-правове регулювання.

Тема 3. Методи та методичні прийоми в аудиті.

Тема 6. Аудиторський ризик та його складові.

Тема 8. Виявлення помилок і шахрайства в обліку під час аудиторської перевірки.

Тема 6. Аудиторські докази та вимоги до них.

Тема 7. Вибіркове дослідження в аудиті.

Тема 7. Планування та стадії аудиторського процесу.

Тема 10. Аудит у комп'ютерному середовищі.

Тема 11. Аудиторський висновок, документальне оформлення результатів аудиторської перевірки.

РОЗДІЛ 10. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ

Тема 1. Предмет, метод і об'єкти організації та методики аудиту.

Тема 2. Організація діяльності і контроль якості роботи аудиторської фірми і праці аудиторів.

Тема 3. Організація процесу аудиторської перевірки фінансової звітності та її інформаційного забезпечення.

Тема 4. Аудит установчих документів, облікової політики та власного капіталу підприємства.

Тема 5. Аудиторська перевірка необоротних активів та інвестицій.

Тема 6. Аудит грошових коштів і дебіторської заборгованості.

Тема 7. Аудит запасів і незавершеного будівництва.

Тема 8. Аудиторський контроль праці та її оплати.

Тема 9. Аудит довгострокових і короткострокових зобов'язань.

Тема 10. Аудит витрат і собівартості продукції.

Тема 11. Аудиторська перевірка податкових розрахунків і платежів.

Тема 12. Аудит формування доходів і фінансових результатів.

Тема 13. Завершення аудиторської перевірки та узагальнення результатів аудиту фінансової звітності.

Тема 14. Особливості завдань з огляду фінансової звітності, спеціальних видів аудиту та аудиторських послуг.

Тема 15. Внутрішній аудит суб'єктів підприємницької діяльності.

3 ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ

Основні професійні компетентності

Завдання фахового випробування складено з метою виявлення знань, вмінь, компетентностей, якими повинен володіти фахівець зі спеціальності «Облік і оподаткування», галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Основні професійні компетентності, якими повинен володіти вступник до аспірантури за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» мають бути як загально-професійні так і спеціалізовано-професійні.

Загально-професійні:

- розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові зв'язки, які існують між економічними процесами й явищами на підприємстві та реалізувати заходи щодо підвищення ефективності його діяльності;

- розуміти просторову організацію продуктивних сил та параметри залучення національної економіки у систему світогосподарських відносин;

- володіти методами та інструментами спостереження, опису, ідентифікації, аналізу, синтезу та оцінки економічних процесів та явищ на підприємстві;

- проводити зовнішній аналіз середовища функціонування підприємства та оцінювати вплив його факторів на діяльність підприємства;

- обґрунтовувати господарські рішення, розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та особливості ділових комунікацій у професійній сфері;

- визначати напрямки максимізації ефективності процесу формування, розподілу та контролю за використанням фінансових ресурсів на рівні держави та підприємств різних форм власності;

- здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

Спеціалізовано-професійні:

- розуміння сутності об'єктів бухгалтерського спостереження та здатність до відображення господарських операцій на рахунках обліку;

- усвідомлення теоретико-організаційних засад контролю і ревізій та здатність застосування основних методик проведення аудиту й надання аудиторських послуг;

- володіння методикою господарського аналізу діяльності підприємств та їх підрозділів;
- здатність формувати, аналізувати та інтерпретувати звітність підприємств різних форм власності, та використовувати отримані відомості для прийняття управлінських рішень;
- здатність здійснення обліку із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;
- засвоєння практики здійснення обліку, контролю та аналізу діяльності банків, бюджетних установ та підприємств різних форм власності.

4 ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

Фахове вступне випробування для конкурсного відбору осіб для вступу до аспірантури за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» проводиться усно в формі співбесіди.

Екзаменаційний білет складається з 3 питань з різних курсів фахових дисциплін: «Бухгалтерський облік», «Аналіз господарської діяльності», «Фінансовий облік 1», «Фінансовий облік 2», «Управлінський облік», «Звітність підприємств», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Бухгалтерський облік в управлінні», «Аудиту», «Організації і методики аудиту» винесених в програму.

5 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПРАНТУРУ

Приймальна комісія оцінює письмові відповіді абітурієнта (на кожне завдання окремо) за такими критеріями:

30 балів – абітурієнт дав правильну й вичерпну відповідь на поставлене запитання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, навів приклади; правильно дав відповіді на додаткові запитання у процесі співбесіди;

20 балів – абітурієнт загалом відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, не відповів на

додаткові питання на достатньому рівні;

15 балів – абітурієнт загалом відповів на поставлене запитання, але помилився у використанні понятійного апарату, показав задовільні знання. Припустився суттєвої помилки при формулюванні відповіді.

0 балів – абітурієнт дав неправильну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів. Не розв'язав задачу (ситуацію).

10 балів – абітурієнт дав правильну й вичерпну відповідь на додатково поставлене запитання.

За підсумками вступного іспиту здобувач може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана сума балів зі 100-балової шкали оцінювання переводиться в 4-бальну.

Оцінка за національною шкалою 85– 100 : 5 (відмінно) 65– 80 : 4 (добре) 40– 60 : 3 (задовільно) 0– 35 : 2 (незадовільно).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз господарської діяльності : навч. посібник : за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с.

2. Аудит. (Основи державного, незалежного, професійного та внутрішнього аудиту). / За ред. проф. Немченко В.В., Редько О.Ю., Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 540с.

3. Аудит: Підручник / Колектив провідних науковців та аудиторів-практиків України (за загальною редакцією д.е.н., професора Петрик О.А) – К.КНЕУ, 2015. – 504 с.

4. Бралатан В. П. Професійна етика : навч. посібник / В. П. Бралатан, І. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 251 с

5. Бідюк О.О. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посібник – О.О. Бідюк, Є.Ю. Шара. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 496 с.

6. Голов С.Ф. Управленческий учет / С.Ф. Голов. – Х.: Фактор, 2009. – 779 с.

7. Гордієнко Н.І. Аудит, організація і методика: навч.посібник / Н.І.Гордієнко, О.В. Харламова, Ю.І.Мізік, О.О.Конопліна. – Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с.

8. Гордієнко Н.І. Фінансовий облік: навч. посібник. – 2-е вид., доп. / Н. І. Гордієнко; Харк. нац. ун-т. міськ. госп-ва. — Х. : ХНУМГ, 2015. – 284с.
9. Кодекс Етики Професійних бухгалтерів 2009. Міжнародної Федерації Бухгалтерів / Пер. з англ. : за ред. С.Я. Зубілевич/ - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010.
10. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу ; навч. посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Деєва ; за заг. ред проф. Т.Д. Косової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
11. Максимова В.Ф. Облік у системі оподаткування: Навч. Посібник / В.Ф.Максимова, О.В. Артюх – Одеса: ОНЕУ. - 2013. – 267 с.
12. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2013 року, Частина 1 та 2 / Переклад з англійської мови. –К.: «Видавництво «Фенікс», 2013.
13. Мулик Т. О. Облікова політика як інструмент управління оподаткуванням [Електронний ресурс] / Т. О. Мулик // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2015. — берез. (Вип. 4). — С. 1007-1012.-Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/211.pdf>
14. Никонович М.О. Аудит: підручник / М.О.Никонович, К.О. Редько; за ред. Є.В. Мниха. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014.
15. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами : методичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, О.М. Калуга. – 4-те вид. – К.: ФПБАУ, 2013. – 268 с.
16. Фінансовий облік: підручник: у 2ч.- ч.1/[Бондар М.І., Єфіменко В.І., Ловінська Л.Г.]; за заг.ред. М.І.Бондаря та Л.Г. Ловінської.– К.:КНЕУ, 2012.– 553(7)с.
17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.
18. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс (ЗІР) ДФС України –[Електронний ресурс] режим доступу <http://zir.minrd.gov.ua/main>.
19. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 р. (вводиться в дію з 1 жовтня 2018 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.

20. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги. Видання 2015 року / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.apu.com.ua>.

21. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dtki.com.ua/show/2cid110035.html#top>.

22. Верховна рада України. Офіційний веб-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

23. Державна фіскальна служба України : офіційний портал – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua>.

24. Міністерство фінансів України. Офіційний веб-сайт. – [Електронний

25. ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua

26. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Офіційний веб-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua

27. Податковий кодекс України.

Керівник ОНП «Облік і
оподаткування»
на третьому рівні

д.е.н., проф. Момот Т.В.

7. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>третій (освітньо-науковий)</u>
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>доктор філософії</u>
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>07 «Управління та адміністрування»»</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>071 «Облік та оподаткування»</u>

ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Теоретичне питання.
2. Теоретичне питання.
3. Теоретичне питання.

Голова предметної комісії _____

Затверджено на засідання випускової кафедри _____

Протокол №__ від _____

Завідувач кафедри _____